

Tid: kl. 13:00-15:15

Plats: Teams

Ordförande

Tom Silverklo (C)

Ledamöter

Lennart Ledin (L)

Bengt Bergqvist (S)

Johan Looke (M)

Andreas Karlsson (C)

Håkan Lindström (C)

Karin Näsmark (S), Vice ordförande

Björn Nilsson (VV)

Lise Hjemgaard-Svensson (M), 1:a vice ordförande

Magnus Rönnerfjäll (C)

Anders Häggkvist (C)

Daniel Arvastsson (S)

Ersättare

Lena Olsson (C)

Cathrine Blomqvist (S)

Torbjörn Andersson (C)

Pia Hernerud (S)

Lennart Skoog (S)

Eva Sjölander (M)

Karolina Junel (S)

Anton Waara (S)

Christina Hedin (V)

Övriga

Maria Söderkvist

Anna Fremner

Anna Granevärn

Helena Stridh

Anna Berkestedt Jonsson

Anda Embretzen

Gudrun Öjbrandt

Ulrika Nyberg

Pär-Robert Liljefjäll

Mia Ajax

Elin Ring

Robert Brandt

Lisa Marklund

Elsy Bäckström

Lisbet Gibson

Therese Tander

Malin Andersson
Nils-Olof Nilsson
Helén Rickardsson
Caroline Johansson
Tommy Lekedal

1. Mötet öppnas Tom Silverklo 13:00
2. Fastställande av dagordning Tom Silverklo
3. Val av justerare och tid för justering Tom Silverklo
4. Föregående protokoll Tom Silverklo

Informationsärenden

5. Barnahus - Verksamhetsberättelse 2020 och aktuell situation i verksamheten Carina Vaksdal, Hanna Hermansson 13:10
Beslutsunderlag
 - Verksamhetsberättelse 2020 BHJL
 - Verksamhetsplan 2021 BHJL
6. God och nära vård - statusuppdatering Jessica Isaksson, Elsy Bäckström 13:40
7. Uppföljning - beslut om God och nära vård Tom Silverklo 13:55
Ärendebeskrivning
Avsikten med punkten är att följa upp huruvida regionen respektive varje kommun har haft uppe och beslutat i enlighet med beslut och rekommendation vid SVOM den 26 februari 2021, § 9:

Beslut
SVOM beslutar att rekommendera Region Jämtland Härjedalen och kommunerna att:
1. Anta mål för god och nära vård:
- Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner tar gemensamt ansvar för vårdnivån primärvård i länet,
- Regionens specialiserade vårds samarbete med länets primärvård ska utvecklas med god vård och nära vård för länets medborgare i fokus - personcentrering,
- Hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande arbete är också ett gemensamt ansvar mellan huvudmännen.
8. Uppdragsbeskrivning L-IFO Elin Ring 14:05
Ärendebeskrivning
L-IFO planerar att arbeta fram en förtydligad uppdragsbeskrivning för nätverket, med mål, syfte, uppdrag, mandat, deltagare etc. (inkl. namnbyte för nätverket).

Kaffepaus/bensträckare kl. 14:10-14:20

Beslutsärenden

9. Överenskommelse personer med psykisk funktionsnedsättning Anna Frisk, Jan Persson
14:20

Ärendebeskrivning

Ändringsförteckning Reviderad överenskommelse om samarbete mellan kommunerna i Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen gällande personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Ursprunglig version 2014/2016; nuvarande 2017-2020; den aktuella ska gälla 2021-2023.

Process, arbetsgrupp:

JLB/RSMH: Lena Larsson

Östersund Kommun: Monica Andersson

Regional utveckling: Elin Ring, Jan Persson, Catrin Skoglund

Folkhälsoenheten, HOSPA: Anna Frisk (med regionintern arbetsgrupp från berörda verksamheter)

Revideringen innebär inga förändringar, men ett försök till förtydligande och städning av dokumentet.

I inledningen listas större förändringar från nationell och regional nivå som är på gång och revideringen är gjord med en medvetenhet om att överenskommelsen p.g.a. dessa kommer att kräva en ny revidering inom något år. Förtydligt syfte som berör huvudmännens samverkan där målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning ska ha samma rätt till god vård och socialtjänst. Skrivningar som tidigare fanns och berörde insatser på individnivå är borttagna och lyft till nivå för en övergripande överenskommelse.

Sammanställt vad man i överenskommelsen har att förhålla sig till: Fastslagna målgrupper, gemensamma handlingsplaner, mål och överenskommelser som gäller även för denna målgrupp. Mer fokus på det gemensamma ansvaret att lyfta och göra känd redan fastslagna inriktningar för denna målgrupps specifika behov och mindre fokus på att lista ansvar hos respektive huvudman. Inga omskrivningar av vad som gäller i befintliga avtal och överenskommelser utan istället hänvisningar.

I tidigare överenskommelse hänvisades tvist direkt från respektive ansvarig överordnad chef att därefter gå till allmän domstol. I reviderad version hänvisas till dialog mellan chefer på motsvarande nivå i kommunen och region. Vid ev. fortsatt oenighet eller behov av tolkning av innehållet i överenskommelsen lyfts detta i nuvarande samverkansarenor.

Nytt är stycke om särskilda utvecklingsområden från socialstyrelsens meddelandeblad 1/ 2010, där det fortsatt finns arbete att göra och som huvudmännen bör beakta i kommande arbete.

Förslag till beslut

SVOM fastställer Överenskommelse om samarbete mellan kommunerna i Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen gällande personer med psykiska funktionsnedsättningar 2021-2023.

Beslutsunderlag

- Överenskommelse psykisk funktionsnedsättning uppföljning 2021

- 10.** Fördelning av stimulansmedel till länsnivå inom område psykisk hälsa 2021 Catrin Skoglund, Jan Persson 14:40

Ärendebeskrivning

Se bilaga för mer information.

Förslag till beslut

- Att godkänna förslag avseende nyttjande av nationella statsbidrag 2021 för psykisk hälsa avseende:

- stimulansmedel för stärkt samverkan,
- stimulansmedel för suicidpreventivt arbete,
- stimulansmedel för stärkt brukarmedverkan,
- stimulansmedel till ungdomsmottagningen.

- Att uppdra till de regionala samordnarna psykisk hälsa att i samråd med Fredagsgruppen och L-IFO ansvara för budget/aktiviteter inom ramen för stimulansmedel för stärkt samverkan, suicidprevention och brukarmedverkan.

- Att uppdra till enhetschef inom Ungdomsmottagningen att i samråd med LIFO ansvara för budget/aktiviteter inom ramen för stimulansmedel för ungdomsmottagningen.

- Att de nationella statsbidragen nyttjas under perioden 2021-2022.

Beslutsunderlag

- SVOM Beslutsunderlag länsgemensamma medel psykisk hälsa

- 11.** Övriga frågor Tom Silverklo 15:00

- 12.** Mötet avslutas Tom Silverklo 15:15

5

Barnahus - Verksamhetsberättelse 2020 och aktuell situation i verksamheten

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2020

CARINA VAKSDAL & HANNA HERMANSSON
SAMORDNARE

Innehåll

Inledning	2
<i>En beskrivning av viktiga händelser under året</i>	
Barnahus invigs	3
Hemsidan lanseras	3
Barnkonventionen	3
Lokalerna	3
Samverkan och dialog	4
Samordnarna	5
Utbildningar, föreläsningar- och konferenser	5
Teknisk utrustning i barnahus	5
<i>Samråd</i>	6
<i>Barnförhör</i>	7
Trygghetsperson	8
BUM & BUP	8
Socialtjänst	8
<i>Barnahus bokslut 2020</i>	9
Planering ekonomiskt överskott	9
<i>Resultat och analys</i>	10
Verksamhetens syfte	10
<i>Utvecklingsområden</i>	11
Bilaga 1. Verksamhetsmålen	
Bilaga 2. Intentionerna i barnkonventionens artiklar 1, 2, 3, 12, 19, 34, 39 och 40	

Inledning

I februari 2020 startade uppbyggnaden av Barnahus Jämtlands län. Verksamhetens målsättning är att ge barn och unga rättstrygghet, ett gott bemötande, stöd och skydd och vid behov kris- och behandlingsinsatser.

Barnahusverksamheten bygger på en överenskommelse mellan Region Jämtland Härjedalen, Polismyndigheten Region Nord PO Jämtland, Åklagarmyndigheten Åklagarkammaren i Östersund och samtliga åtta kommuner i Jämtlands län. Överenskommelsen utgår från ett samverkansavtal där verksamhetsmål, målgrupp, myndigheternas samverkansansvar beskrivs och regleras. Arbetet följs regelbundet upp av en styrgrupp, arbetsgrupp och en politisk ledningsgrupp.

Verksamheten ska ha ett tydligt barnrättsperspektiv och arbetet ska ske i enlighet med barnkonventionen och övrigt gällande lagstiftning för parterna. Två samordnare ska vara anställda, en från Östersunds kommun och en med anställning hos polismyndigheten.

Vissa delar av verksamheten har kommit i gång. Planerade samråd genomförs på barnahus på fasta tider varje vecka och leds av samordnare. Fortfarande återstår några åtgärder av lokalerna för att barnförhören också ska kunna hållas på barnahus. Representanter från polismyndigheten och Östersunds kommun genomförde under hösten en gemensam skyddsronad av lokalerna. Några av de brister som framkom vid skyddsronen åtgärdades kort där efter. Fortfarande återstår några brister vilket planeras att åtgärdas i början av 2021.

Coronaviruset och covid-19 och restriktionerna under 2020 har också de påverkat uppstarten och uppbyggnaden av verksamheten. Samordnares planerade resor ut i länet, direkta möten, studeibesök hos samverkansparter har fått ställas in. Utbildningar och föreläsningar har avbokats, skjutits upp för att senare genomföras med digitala lösningar. Samordnare har under året deltagit i flera politiska- och tjänstemannaforum och har på så sätt kunnat nå ut med information om barnahus och hur verksamheten utvecklats.

Det positiva intresset för länets barnahus har över lag varit stort under hela året. En utökad digital anpassning har gjort det möjligt att nå ut i länet med information om verksamheten och påbörja dialog kring samverkansformer.

Studiebesöken på barnahus har varit restriktiva och begränsats till de samverkansparter som ingår i avtalet och de professioner som är viktiga för det enskilda barnet. Vår förhoppning är att vi så småningom ska kunna möta alla de som önskar att se lokalerna.

Inför 2021 ser vi att verksamheten fortsättningsvis kommer att påverkas av coronaviruset och covid-19. Utgångspunkten är att anpassa verksamheten efter rådande läge för bästa möjliga funktion. Barnahus utgör en viktig samhällsfunktion med en tydlig målsättning.

En beskrivning av väsentliga händelser under året

Barnahus invigs

Den 25 november 2020 invigdes Barnahus Jämtlands län av H.M Drottning Silvia med ett förinspelat tal. På grund av coronaläget och covid -19 kunde drottningen själv inte närvara.

Vid invigningen deltog ett begränsat antal gäster som bjödits in av Länsstyrelsen Jämtlands län. Regionöverläkare Urban Tirén gav i sitt tal en gedigen bakgrund till hur barnahus framväxt sett ut under de två senaste decennierna i Sverige och i länet. Urban Tirén beskrev att samverkan, personligt engagemang och drivkraft varit viktiga faktorer till att vi nu har ett Barnahus i vår region. Det 33:e barnahuset i Sverige.

Tal hölls också av Erik Bakkman, Polisområdeschef Jämtland, Tom Silverklo, Regionråd och ordförande i SVOM, Magnus Rönnerfjäll, ordförande i Social- och arbetsmarknadsnämnden Östersunds kommun. Samordnare bjöd på en virtuell rundvisning i barnahus lokaler.

Hemsidan lanseras

Den 14 november 2020 lanserades hemsidan för Barnahus Jämtlands län. Hemsidan vänder sig till allmänheten och professionella som vill vet mer om verksamheten. Hemsidan tar upp information om hur en orosanmälan kan göras till socialtjänsterna och vad som sker med anmälan efter det.

Specifik information riktar sig till barn, föräldrar och vuxna som vill veta mer om vad våld och sexuella övergrepp är, hur man kan känna sig som utsatt och hur man kan gå till väga för att få råd och stöd.

Viktiga kontaktuppgifter till länets socialtjänster, polisen, sjukvården och barnahus finns att finna på hemsidan. Länkar till olika hjälporganisationer som på ett eller annat sätt arbetar för att stärka och stötta utsatta barn finns också på hemsidan.

Barnkonventionen

Sedan 1 januari 2020 är barnkonventionen svensk lag. Samordnare och samverkande parter i barnhus har ett gemensamt ansvar att säkerställa att varje barns behov och rättigheter stärks i de rättsliga- och sociala processerna. Barnkonventionens artiklar 1, 2, 3, 12, 19, 34, 39 och 40 ska vara en del av riktlinjerna i utredning och handläggning gällande brott mot barn.

Detta innebär att varje part som ingår i samverkansavtalet ska ha kunskap om barnkonvention och dess tillämpning när det gäller barn som utsätts för våld och övergrepp. Barnahus kommer att arbeta för att alla samverkansparter ska bli bättre på att synliggöra och tillvarata barns behov och barns bästa. Genom pågående utbildning till barnrättskoordinator kommer samordnare att ha goda förutsättningar att implementera barnkonventionen i verksamheten. Det ska märkas att barnkonventionen blivit lag.

Lokalerna

I uppstart av verksamheten prioriterades inventering, beställning av möbler och teknisk utrustning då inget fanns på plats i lokalerna. Det mesta av möbler och teknik var på plats under hösten. Lokalerna är inredda med stor omsorg. Barn som kommer till barnahus ska erbjudas ett respektfullt och tryggt omhändertagande. Det är en förutsättning för att barn ska våga berätta vad det varit med om när någon gjort dem illa.

I ett barnahus ställs höga krav på lokalerna och redan tidigt under året uppmärksammade samordnare ansvariga parter på brister i lokalerna. Ansvariga representanter från Östersunds kommun och polismyndigheten har var för sig och tillsammans varit i lokalerna vid flera tillfällen för att se vad som

behöver åtgärdas. En gemensam skyddsronnd genomfördes senast den 29 oktober. Då upprättades en åtgärdsplan. När bristerna är åtgärdade ska en gemensam skyddsronnd genomföras igen. Lokalerna behöver godkännas för att barnförhör ska vara möjligt att genomföras.

Åtgärder som bedömts vara nödvändiga gäller:

- entrédörren till barnahus. Dörren behöver anpassas med insynsskydd och ljudisolering, och begränsa möjlighet till intrång i lokalerna.
- i vissa av rummen behöver fönsterhandtagen bytas ut mot låsbara handtag.
- innerdörrarna till de två barnförhørsrummen behöver isoleras.
- i ett av medhörningsrummen behövs kompletterande ljudisolering.
- en vägg på toaletten behöver kompletterande ljudisolering.

I slutet av december återstod fortfarande att åtgärda entrédörren och fönstren. Ansvariga har meddelat att dörren ska åtgärdas under vecka 4, 2021. Fönstren ska åtgärdas i början av 2021.

Samverkan och dialog

Intresset och efterfrågan av information om verksamheten har varit stor från samverkande parter och inte minst från de lokala medierna. Intervjuer har getts efter bästa förmåga. Några studiebesök har gjorts på barnahus av mindre grupper från Barn- och ungdomspsykiatri, Barn- och ungdomshabiliteringen, Barn- och ungdomsmedicin, särskilda företrädare och polisen.

Barnahus Jämtlands län erbjuder sedan augusti 2020 rådgivning och konsultation. Socialtjänst, elevhälsa och skola är de som främst efterfrågat barnahus kompetens. Enstaka föräldrar har hört av sig för råd och stöd.

Allt eftersom de tekniska möjligheterna i barnahuslokalerna har utvecklats har ett stort antal digitala möten, både regionalt och nationellt, genomförts och gjort det möjligt att uppmärksamma och sprida nyheten att vi har ett barnahus i Jämtlands län.

En viktig dialog med berörda parter har kunnat påbörjas tack vare de digitala lösningarna. Samordnare har i uppstarten av barnhus haft möten med samtliga socialtjänster i länet för att skapa kontakt, infomera om verksamheten, och prata om samverkansformer och förväntningar. Samma process har skett med representanter från barn- och ungdomspsykiatri och barn medicin.

Samordnare har skickat mail till högsta ledning i kommunerna som ansvarar för skola- och förskoleverksamheterna, och erbjudit möjlighet till information om barnhusverksamheten. Några enstaka kommuner har hört av sig och bjudit in till fortsatt dialog med samordnare.

Skolan och förskolan utgör en viktig del när det gäller att utse trygghetspersoner som ofta finns att finna bland skol – och förskolepersonal. När en vårdnashavare är misstänkt kan trygghetspersonen få uppdraget att följa med barnet till barnförhöret. Uppdraget kan innebära att vara med barnet i flera timmar under en dag.

För att på bästa sätt rikta informationen och beskriva Barnahus Jämtlands läns uppdrag har mycket förberedelse lagt på planering, presentationsmaterial och att inhämta information av samverkande parter verksamheter. Barnahus hemsida utgör en viktig del i att sprida kunskap och information om verksamheten. Vår förhoppning är att vi så småningom ska kunna åka ut i länet för att träffa samverkande

parter direkt. Barnahus är en länsövergripande verksamhet och det vill vi att samverkande parter ska känna.

Samordnarna

Östersunds kommun och Polismyndigheten PO Jämtland ska var för sig tillhandahålla en samordnare till barnahus. Samordnarna ska ha likartade förutsättningar att genomföra sitt gemensamma uppdrag.

I februari 2020 påbörjade en av samordnare sitt uppdrag genom anställning på Östersunds kommun. Polismyndigheten har under året tillfälligt valt att lösa samordnarollen med att ha en polis på barnahus med erfarenhet av att utreda brott mot barn. Polisens tillfälliga samordnare har inte arbetat heltid på barnahus utan alitererat sitt uppdrag med barnförhör på polisstationen eller annan plats i länet. Efter förfrågan från arbetsgruppen, meddelade polisen under hösten att de innan årskiftet skulle tillsätta en fast samordnare på heltid.

Frågan om polisens samordnare är forfarande aktuell inför kommande verksamhetsår. Detta innebär en fortsatt osäkerhet i utvecklingsarbetet av barnahus. Polismyndigheten utgör en central part i kärnverksamheten. Nuvarande situation begränsar samordnarnas möjlighet till samverkan och dialog med övriga parter. Ett större ansvar läggs också på den andra samordnaren när det gäller samordnarnas gemensamma uppdrag. En mer förutsägbar situation av samordnarrollen från polisen är att önska då verksamhetsplaneringen inför kommande år påverkas.

Utbildningar, föreläsningar- och konferenser

Samordnare har deltagit vid flera utbildningar, föreläsningar och konferenser under året som bedöms gagna verksamheten på sikt. Ett exempel är utbildningen till Barnrättskoordinator som påbörjades i december 2020. Utbildningen är viktigt i implementeringen av barnkonventionen i verksamheten.

Under hösten genomförde Allmänna barnhuset en tvådagarsutbildning i Östersund för socialtjänsterna i länet. Samordnare från barnahus deltog vid utbildningsdagarna. Genom modellen "Efter barnförhöret" är målsättningen att barn och föräldrar ska erbjudas stöd direkt efter ett barnförhör. Modellen innebär att både myndighetssidan och behandlare från öppenvården är involverade i familjen efter att barnet varit på barnförhör. Genom samarbete mellan berörda parter kommer ett fortsatt arbete att handla om att förankra modellen i kommunerna. Socialtjänsterna i länet har olika förutsättningar, vilket innebär att de rutiner som upprättas ska vara förankrade i den egna hemkommunen.

Några övriga exempel på utbildningar, nätverksdagar, konferenser, webbinarier där samordnare deltagit är; Barnafrids Basprogram – Våld mot barn, konferenser och seminarium om hedersbrott och hederskulturen, webinarier som handlat om en väg ut ur våldet, dödligt våld mot barn, barn som anhöriga, sekretess på barnahus. Höstens planerade utbildning till HBTQ-diplomerad fick ställas in på grund av sjukdom. Det är oklart när den kan erbjudas igen.

Teknisk utrustning i barnahus

Med tillbakablick på det gångna året kan det konstateras att den tekniska utrustning som installerats i lokalerna har varit nödvändiga för verksamheten. Utrustningen har använts i stor omfattning vid olika möten, föreläsningar och utbildningstillfällen som genomförts regionalt och nationellt under året. Utrustningen har också möjliggjort att nå samverkande parter.

I barnahuslokalerna finns två konferensrum som benämns som medhörningsrum, vilka är utrustade med digital whiteboard, kamera och ljudanläggning. Polisens tekniska utrustning används vid medhörning och barnförhör. Utrustning är installerad i två medhörningsrum som i sin tur är kopplade till två rum, anpassade för videoförhör med barn.

Samråd

Samråden utgör en del av kärnverksamheten på barnahus och är planerade att erbjudas varje onsdag mellan klockan 10.00-12.00. Utöver det ska möjlighet finnas för konsulterande – och akuta samråd. På samråden hanteras polisanmälningar där det finns misstanke om brott mot barn.

Det första samrådet på barnahus genomfördes den 23 september. Till samråden kommer representanter från polisen, åklagarmyndigheten, barnmedicin, barn- och ungdomspsykiatri och socialtjänst för att delta. Vid de flesta av samråden har socialtjänsterna i länet deltagit via högtalartelefon. Några försök har gjorts att genomföra samråden helt digitalt, men sekretesslagstiftning och de tekniska förutsättningarna hos varje part sätter begränsningar för vad som är möjligt.

Rutinerna för samråd och barnförhör har tagits fram och ska i den fortsatta processen justeras och anpassas allt eftersom verksamhetens behov växer fram. Samordnare har tagit ett tydligare mandat för att leda samråden. En viktig funktion för samordnare är att göra alla parter delaktiga i processen och planeringen kring de enskilda barnet.

Samordnare har tagit upp och diskuterat formerna för samråden tillsammans med berörda parter när det uppstått behov. Några socialtjänster har efter samråd återkommit till samordnare med frågor som rör till exempel hur sekretess mellan parterna ska hanteras. Varje part ansvarar och bedömer vilken information som är relevant att lämna i varje enskilt ärende. Samråden möjliggör en effektivare planering av det enskilda barnets situation utifrån polisanmälan, men i nuläget är det inte möjligt att dra några slutsatser hur det påverkar.

Den totala tidsåtgången för samråden hittills uppskattas till cirka 30 h vilket innefattar planeringstid och samrådstid vid tolv tillfällen för perioden 23/9 – 31/12 2020. Dessa samråd har varit planerade med föranmälda anmälningar och konsultationsärenden. Inga uppföljande eller akuta samråd har skett under perioden. Socialtjänsten står för den högre andelen polisanmälningar. Vid enstaka tillfällen har den unge själv gjort en polisanmälan eller någon annan anhörig.

Behovet av konsulterande och rådgivande samtal har erbjudits från barnahus sedan slutet av augusti. Det är främst socialtjänsten som ringer för att rådgöra kring polisanmälningar och skyddsbedömningar. 53 barn ingår i de 30 ärenden som hanterats på barnahus. Övervägande del av anmälningarna handlar om misstankar om våldsbrott, där efter sexuella övergrepp och sen annan misstanke. Den statistik som presenteras gäller för perioden 23/9 – 31/12 2020. Statistikunderlaget visar hur inflödet varit vid planerade samråd, vilka parter som varit representerade vid samråden, hur fördelning i anmälningarna ser ut mellan pojkar och flickor och fördelning av misstänkta personer i förhållande till barnen. Statistiken visar att inga barnförhör har genomförts på barnahus. Inga uppgifter finns på hur många barnförhör som genomförts på polisstationen eller annan plats i länet.

<i>Samråd perioden 23/9 – 31/12 2020</i>	<i>Antal</i>
Samråd, planerade	12
Konsultativa ärenden vid planerade samråd	17
Uppföljande samråd	-
Anmälningar som har tagits upp	30
Antal barn som ingår i anmälningarna	53

Ärenden vid samråd fördelat på kön och ålder	Flickor	Pojkar	Annan
0-14 år, antal	-	-	-
15-17 år, antal	-	-	-
Misstänkta brott	Flickor	Pojkar	Annan
Våldsbrott, 0-14 år, antal	13	12	-
Våldsbrott, 15-17 år, antal	10	1	-
Sexuella övergrepp, 0-14 år, antal	6	2	-
Sexuella övergrepp, 15-17 år, antal	1	1	-
Annat 0-14 år	4	1	-
Annat 15-17 år	2	-	-
Misstänkt person i förhållande till barnet	Antal		
Mamma	4		
Pappa	14		
Styvmamma	-		
Styvpappa	4		
Syskon	-		
Släkting	2		
Annan/Okänd	9		

Delaktighet samråd perioden 23/9 – 31/12 2020				
PART	ÄRENDE, ANTAL	SAMRÅD, PLANERADE, ANTAL	KONSULTATIV, SAMRÅD, ANTAL	UPPFÖLJANDE, SAMRÅD, ANTAL
BUM (Barn- och ungdomsmedicin)		12	-	-
BUP (Barn- och ungdomspsykiatri)		11	-	-
Polismyndigheten		12	-	-
Åklagarmyndigheten		12	-	-
SOCIALTJÄNSTEN JÄMTLANDS LÄN	ÄRENDE, ANTAL	SAMRÅD, PLANERADE, ANTAL	KONSULTATIV, SAMRÅD, ANTAL	UPPFÖLJANDE, SAMRÅD, ANTAL
Berg	1	1		
Bräcke	1	1		
Härjedalen	-	-		
Krokom	2	3		
Ragunda	5	2		
Strömsund	10	6		
Åre	2	2		
Östersund	9	5		

Barnförhör

Polisen har fram till årskiftet 2020/2021 fortsatt att genomföra barnförhör på polisstationen i Östersund eller på andra lämpliga platser i länet. Anledningen är att säkerhetskraven som ställts på lokalerna inte är uppfyllda. Säkerhetskraven gäller en anpassning av entrédörren till barnahus lokaler och låsbara fönster i vissa av rummen.

Barnförhören kan först komma igång när en godkänd skyddsronnd genomförs av representanter från polismyndigheten och Östersunds kommun. Efter det kan samordnare inleda samarbetet med polisen för att planera för barnförhör i barnahus lokaler. Polisens tekniska utrustning finns redan på plats. Under 2021 är också planen att bygga upp och erbjuda en filialverksamhet i länet. Det vill säga en barnanpassad miljö vid barnförhör utanför barnahus lokaler.

<i>Genomförda barnförhör perioden 23/9 – 31/12 2020</i>	<i>Flickor</i>	<i>Pojkar</i>	<i>Annan</i>
Antal barnförhör som genomförts på barnahus, 0–14 år	0	0	0
Antal barnförhör som genomförts på barnahus, 15–17 år	0	0	0
Antal barnförhör som genomförts på polisstationen eller annan plats, 0-14 år			
Antal barnförhör som genomförts på polisstationen eller annan plats, 15-17 år			
Antal förhör som skett inom två veckor efter att förundersökning inletts			
Antal förhör som har skett mer än 4 veckor efter att förundersökning inletts			
Antal ärenden där beslut i åtalsfrågan fattats inom tre månader			
<i>Misstänkta brott vid barnförhör perioden 23/9 – 31/12 2020</i>	<i>Flickor</i>	<i>Pojkar</i>	<i>Annan</i>
Våldsbrott, 0-14 år, antal			
Våldsbrott, 15-17 år, antal			
Sexuella övergrepp, 0-14 år, antal			
Sexuella övergrepp, 15-17 år, antal			
Annat			
<i>Misstänkt person i förhållande till barnet</i>			<i>Antal</i>
Mamma			
Pappa			
Styvmamma			
Styvpappa			
Syskon			
Släkting			
Annan/Okänd			
<i>Förhör med misstänkt gärningsman under 15 år 23/9 – 31/12 2020</i>			
Antal förhör med misstänkt gärningsman under 15 år på barnahus			0

Trygghetsperson

<i>Trygghetsperson 23/9 – 31/12 2020</i>	
Antal förhör där trygghetsperson följt barnet till förhöret på barnahus	0
Antal förhör där trygghetsperson följt barnet till förhöret på annan plats	

BUM & BUP

<i>Barn- och ungdomsmedicin perioden 23/9 – 31/12 2020</i>	
Antal läkarundersökningar genomförda på barnahus	0
Antal läkarundersökningar genomförda på annan plats	4
<i>Barn- och ungdomspsykiatri perioden 23/9 – 31/12 2020</i>	
Antal psykologiska krissamtal som genomförts på Barnahus	0
Antal psykologiska krissamtal som genomförts på annan plats	0
Antal anhöriga i krisstöd	0
Antal medhörningar vid barnförhör	1

Socialtjänst

I planen för uppföljning av Barnahus Jämtlands län för perioden 2020 – 2026 finns en plan för vilka uppgifter som ska ingå i verksamhetsberättelsen. Den fråga som rör socialtjänsten är "Antalet ärenden där utredning enl. 11 kap 1 och 2 §§ Sol har avslutats inom 4 månader." Samordnare har i samband med att verksamhetsberättelsen ska sammanställas ställt frågan vidare till socialtjänsterna. Detta resulterade i att några socialtjänster hörde av sig och undrade över frågans relevans.

Det är upp till varje kommun om de vill svara på frågan. Ett viktigt syfte är att belysa det sociala perspektivet och se om socialtjänstens och polisen utredningar går i takt med varandra. Om polisens utredning drar ut på tiden finns risk att socialtjänstens utredningstid också påverkas. Socialtjänstens utredning kan vara pågående när en polisanmälan blir aktuell eller att en utredning precis avslutats. Samordnare kommer att lyfta frågan om det finns skäl att justera uppföljningsplanen i den del som rör socialtjänsterna. Frågan kommer att ställas till styrgruppen som antagit uppföljningsplanen.

En återkoppling kom till samordnare från Ragunda kommun och Biträdande IFO-chef Peter Berglund. Han skriver så här;

” Svar från Ragunda:

- 4 ärenden via barnahus under angiven period.
- 1 ärende avslutades utredning SoL 11:1 inom 4 månader.
- 3 ärenden (varav ett syskonpar) blev utredningstid för utredning SoL 11:1 längre än 4 månader. Orsak var att vi fick vänta på utredning från polis/åklagare som initierats av anmälan från oss.

Tyvärr är upplevelsen att vi ofta blir fördröjda av polis/åklagares agerande, samt därmed får svårt att samordna vårt arbete med dessa myndigheters arbete. Samarbetet person till person mellan oss och polis/åklagare fungerar bra, vår tolkning är att det är brist på organisationsnivå som gör att polis/åklagare fördröjs.

Vi är nöjda med samarbetet med barnahus utifrån den erfarenhet vi har till dags dato. Räkna med att det blir ännu bättre med mer erfarenhet.”

<i>Utredning 11 kap 1 och 2 § Sol har avslutats inom 4 månader - perioden 23/9 – 31/12 2020</i>	
Socialtjänst	Antal
Berg	
Bräcke	1
Härjedalen	0
Krokom	
Ragunda	1
Strömsund	
Åre	
Östersund	-

Barnahus bokslut år 2020

Externa intäkter	1 900 000 kr
Personal	
Handledning/Fortbildning	8381 kr
Telefoner	1088 kr
Kontoret	12 544 kr
Lokaler	319 100 kr
Inventarier	244 959 kr
Enhetsspecifikt	124 592 KR
Verksamhetsmedel	12 976 kr
<i>Summa intäkter</i>	<i>1 900 000 kr</i>
<i>Summa kostnader</i>	<i>1 329 576 kr</i>
Resultat	570 424 kr
Överflyttat till år 2021	570 424 kr

Redovisat av Östersunds kommun, Social- och arbetsmarkandsförvaltningen

Planering ekonomiskt överskott

Överskottet önskas kunna användas till fortsatt spridning och utveckling av verksamheten och göra den tillgänglig för alla genom;

- en sydsamisk översättning av hemisdan.
- ett informationsmaterial som kan hjälpa till att sprida barnanhusverksamheten till exempel affischer, broschyrer, visitkort, roll-ups.

Resultat och Analys

Verksamhetens syfte

- att "erbjuda barn som misstänks vara utsatta för vålds- och sexualbrott ett omhändertagande som är anpassat till barnets behov."
- att "höja kvaliteten på de sociala- och medicinska utredningarna samt brottsutredningarna. En kvalitetshöjning ska bidra till ett säkert underlag för nödvändigt stöd samt till att fler brott mot barn/ungdomar lagförs."

Det verksamhetsmål som angetts för verksamheten finns reglerat i samverkansavtalet och innehåller nio punkter, se bilaga 1. Barnkonventionens intentioner och de artiklar som anges i verksamhetsmålen för barnahus ska uppfyllas, se bilaga 2.

Samordnare för barnahus påbörjade under året en utbildning till Barnrättskoordinator vilket möjliggör en god implementering av barnkonventionen i verksamheten. Samråden utgör en viktig arena där samtliga parter möts för att planera kring ett barns behov. Där ges möjlighet att reflektera och prata kring barnets situation, förutsättningar och rättigheter, vad som är barnets bästa och hur barnet kan få komma till tals utifrån ålder och mognad. En återkommande fråga vid samråden kan vara; Har vi under samrådet tagit hänsyn till barnrättslagen, och sedan motivera ett svar som utgår från det enskilda barnet? Det bli på så sätt en systematisk prövning av barnets bästa.

Uppbyggnaden av barnahus påbörjades i februari 2020. Målet att komma igång med både samråd och barnförhör har inte uppnåtts. Till stor del har det handlat om att lokalerna inte varit godkända för verksamhetens syfte. Detta har inneburit att barnförhör fortsatt att hållas på polisstationen i Östersund eller annan lämplig plats. Detta är mycket olyckligt och bedöms påverka verksamhetens syfte och målsättning i hög grad.

I september hölls det första samrådet och totalt har tolv samråd genomförts under 2020. Ett trettiotal anmälningar med misstanke om olika brott mot barn har behandlats. Anmälningarna har innefattat ett femtiotal barn. Kring varje enskilt barn har en gemensam planering gjorts. Den rättsliga, sociala och medicinska processen har skett parallellt där barnets behov av skydd, barnförhör, undersökning, och bedömning av stöd innan, under och efter barnförhöret har diskuterats.

Processen vid de samråden har fungerat bra och alla professioner som finns med i samverkansavtalet har varit närvarande. Samordnarrollen utgör en viktig funktion för att göra alla parter delaktiga i processen. Rutiner för samråden har tagits fram kommer att anpassas allt efter behov.

Åklagarens ansvar är att leda förundersökning och besluta om och när ett barnförhör ska ske. Ibland har barnförhör kunnat planeras direkt vid samråden på barnahus, ibland har beslutet fått avvakta.

Det faktum att barnförhör inte kunnat hållas i barnahus gör att några av de målsättningar som angivits i verksamhetsmålen 2, 3, 4 och 5 inte kan bedömas vara helt uppfyllda. Inte heller är det möjligt att bedöma hur samarbetet fungerat i utredningsprocessen mellan polis, socialtjänst och sjukvården som syftas i verksamhetsmålen 6, 7, 8 och 9.

Samordnare kommer fortsatt att arbeta för att sprida information om verksamheten. Under 2020 lades fokus på att nå ut till samverkande parter. Inför 2021 kommer prioriteringen och fokus att vara att nå ut till barnen och allmänheten med information om verksamheten. Vi behöver också skapa en dialog med polisen som träffar barn och unga i olika utsatta situationer.

Sammanfattningsvis är slutsatsen att de syften och verksamhetsmål som angetts för verksamheten och målgruppen inte uppfyllts under 2020. För att detta ska bli möjligt måste alla delar i verksamhetsprocessen vara på plats. Det vill säga samråd, barnförhör, läkarundersökningar och möjlighet till planering efter barnförhöret med råd och stödinsatser. Barnahus lokaler är väl anpassade för att möta de utsatta barnen. De detaljer som återstår att åtgärda i lokalerna behöver åtgärdas snarast.

Utvecklingsområden

De utvecklingsområden som identifierats i barnahus Jämtlands län är;

- att komma igång med både samråd och barnförhör på barnahus.
- att skapa verksamhetsrutiner som underlättar samarbete och samverkan mellan parterna.
- att utveckla och bygga upp filialverksamhet i länet för barnahus.
- att implementera barnkonventionen i barnahus
- att nå ut till barn, allmänhet och polis med information om barnahus.

Bilaga 1

Verksamhetsmålen för Barnahus Jämtlands län är att:

1. intentionerna i barnkonventionens artiklar 1, 2, 3, 12, 19, 34, 39 och 40 ska uppfyllas. Se bilaga 2.
2. tillförsäkra att ett misstänkt utsatt barn behandlas så skonsamt som möjligt bland annat genom ett minskat antal kontakter med professioner.
3. tillförsäkra att barnen erbjuds en rättssäker, snabb och samordnad process med rätt till kontinuerlig information samt att barnet ges möjlighet att uttrycka sin uppfattning och åsikter i den utsträckning och på det sätt som hans eller hennes mognad medger.
4. barnet och familjen erbjuds adekvat social- och psykologiska kris- och behandlingsinsatser så snart det är möjligt.
5. barnet skyndsamt undersöks medicinskt och i första hand i barnahus lokaler.
6. brottsutredningar ska kunna slutföras mer skyndsamt och med högre kvalitet samt att fler brott ska lagföras.
7. socialtjänstens utredningar ska kunna slutföras mer skyndsamt med högre kvalitet.
8. verksamheten bidrar till att höja kompetensen inom ämnesområdet hos personal som i sin yrkesverksamhet kommer i kontakt med barn.
9. verksamheten bidrar till en ökad kvalitet i respektive myndighets handläggning.

Bilaga 2

Intentionerna i barnkonventionens artiklar som ska uppfyllas inom Barnhus Jämtlands län;

Barnkonventionen enligt "Mänskliga rättigheter Barnets rättigheter En lättläst skrift om barnets rättigheter".

- *Artikel 1* handlar om vem som är barn. Alla människor under 18 år är barn.
- *Artikel 2* handlar om att reglerna gäller för alla barn. Alla barn är lika mycket värda. Inga barn får bli diskriminerade, det vill säga bli sämre behandlade. Det har ingen betydelse vilken färg barnet och barnets föräldrar har på huden, om barnet är flicka eller pojke, vilket språk barnet talar, vilken gud som barnet tror på, om barnet har en funktionsnedsättning eller om barnet är rikt eller fattigt. Mobbning i skolan kan till exempel vara diskriminering.
- *Artikel 3* handlar om barnets bästa. Politiker, myndigheter och domstolar ska alltid tänka på vad som är bäst för barn när de bestämmer sådant som gäller barn. I artikeln står det att de som bestämmer i första hand ska beakta vad som bedöms vara barnets bästa. Det betyder att det ibland finns saker som är viktigare än barnets bästa. Men politikerna måste alltid kunna visa att de också har tänkt på barnen.
- *Artikel 12* handlar om att barnet har rätt att säga hur det vill ha det. Vuxna ska lyssna på barn. Myndigheter och domstolar ska fråga barnet vad det tycker och lyssna på barnet när de bestämmer saker som gäller barnet. Det kan vara om barnets föräldrar ska skiljas och de inte är överens om var barnet ska bo. Då ska domstolen fråga både föräldrarna och barnet hur de vill ha det. Det kan också vara att lärarna i skolan frågar barnen vad de tycker innan de bestämmer saker. Politiker i en kommun ska fråga barn vad de tycker innan de bestämmer om sånt som rör barn.
- *Artikel 19* handlar om att skydda barn mot våld hemma. Länderna ska skydda barn mot föräldrar och andra vuxna som slår barnet, är elaka mot barnet, eller tar hand om barnet dåligt på något annat sätt. Det kan vara att föräldrarna missbrukar alkohol eller narkotika eller att föräldrarna utnyttjar barnet sexuellt.
- *Artikel 34* handlar om att skydda barnet mot att vuxna tvingar dem till sex eller att barnet tvingas att sälja sex.
- *Artikel 39* handlar om att länderna ska hjälpa barn som har blivit utnyttjade så att barnet kan må bra och leva ett vanligt liv. Det kan vara barn som har varit soldater i krig.
- *Artikel 40* handlar om barn som är misstänkta för något brott. Länderna lovar att behandla barnet bra och att ge barnet en rättvis rättegång.

VERKSAMHETSPLAN 2021

CARINA VAKSDAL & HANNA HERMANSSON
SAMORDNARE

Inledning

Barnhus Jämtlands län startade upp verksamheten i februari 2020. Verksamhetens målsättning är att ge barn och unga rättstrygghet, ett gott bemötande, stöd och skydd och vid behov kris- och behandlingsinsatser.

Verksamheten ska ha ett tydligt barnrättsperspektiv och arbetet ska ske i enlighet med barnkonventionen och övrigt gällande lagstiftning för parterna. Två samordnare ska vara anställda, en från Östersunds kommun och en med anställning hos polismyndigheten.

Barnhusverksamheten bygger på en överenskommelse och regleras genom ett samverkansavtal mellan Region Jämtland Härjedalen, Polismyndigheten Region Nord PO Jämtland, Åklagarmyndigheten Åklagarkammaren i Östersund och samtliga åtta kommuner i Jämtlands län.

Det positiva intresset för verksamheten var över lag stort under hela 2020. En utökad digital anpassning gjorde det möjligt att nå ut i länet med information om verksamheten. Den positiva trenden som startade då tar vi med oss in i 2021. Vi behöver arbeta mer med att nå ut i länet med information till barnen och allmänheten om vår verksamhet. Vi vill också informera och skapa dialog med polisen som träffar barn och unga i olika utsatta situationer.

Verksamhetsplanen för 2020 infriades i stora delar vilket mycket handlade om att starta upp verksamheten från grunden, skapa rutiner och dialog. Under hösten 2020 kom samråden igång på barnhus men tyvärr inte barnförhören som därför har en självklar prioritering under 2021. Samarbetet, samverkansformer och rutiner behöver fortsatt också de tydliggöras utifrån varje parts ansvarsområden.

Barnafrid presenterade i slutet av januari 2021 sin slutrapport av sitt regeringsuppdrag som handlar om att stärka barnhusens kompetens om hedersrelaterat våld och förtryck. Barnafrids uppdrag påbörjades under 2018 vilket har inneburit att Barnhus Jämtlands län inte har varit en del i den utvärderingen. Samordnare har deltagit i vissa av de utbildningsinsatser som gjorts under 2020. Då vårt barnhus fortfarande är en verksamhet under utveckling finns behov av att öka vår kunskap om de barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. Barnhus Jämtlands län deltar sedan 2020 i dialog och nätverk med bland annat Länsstyrelsen region Jämtland i frågor som rör det hedersrelaterade våldet och förtrycket. En annan viktig grupp där vi vill hjälpa till att sprida kunskap om är barn med funktionshinder som utsätts för våld och övergrepp.

Inför 2021 ser vi att verksamheten precis som under 2020 kommer att påverkas av coronaviruset och covid-19. Utgångspunkten är att anpassa verksamheten efter rådande läge för bästa möjliga förutsättningar. Barnhus utgör en viktig samhällsfunktion med en tydlig målsättning.

Carina & Hanna

Planerade	Verksamhetsmål	Tidsram	Vem ansvarar
-----------	----------------	---------	--------------

aktiviteter 2021			
Fortsatt implementering av Barnkonventionen artiklarna 1,2,3,12,19,34,39,40	1	Från 2020 och fortlöpande	Samordnare och samverkande parter
Samråd och barnförhör ska integreras i verksamheten	3, 4, 5	Från februari 2021 och fortlöpande	Samordnare och samverkande parter
Undersökningar ska erbjudas på barnahus	5	Från 2021 och fortlöpande	Samordnare, Barnkliniken, Kvinnokliniken
Fortsatt utveckling av rutiner för verksamheten	1-9	Från 2020 och fortlöpande	Samordnare
Öka verksamhetens kunskap om barn med funktionshinder	8, 9	Under 2021	Samordnare och samverkande parter
Öka verksamhetens kunskap om barn som lever i hedersrelaterat våld och förtryck	8, 9	Under 2021	Samordnare och samverkande parter
Informera barnen i länet om verksamheten	1-9	Under 2021	Samordnare
Informera polisanställda i länet om verksamheten	1-9	Under 2021	Samordnare
Informera allmänheten om verksamheten	1-9	Under 2021	Samordnare
Utveckla filialverksamheten i länet	1-9	Under 2021	Samordnare och polismyndigheten
Nå ut till skola-och förskoleverksamhet i länet med syfte att sprida information om verksamheten	1-9	Under 2021	Samordnare
Ta fram informationsmaterial för verksamheten – sprida information om hemsidan m.m.	8, 9	Under 2021	Samordnare
Undersöka möjligheten till Sydsamisk översättning av hemsidan	9	Under 2021	Samordnare
"Efter barnförhöret" – hur ser implementeringen ut i länet, följa upp.	4	Under 2021	Samordnare – socialtjänsterna i länet
Arbetsgrupp	1-9	Ca 6-8 möten per år	Samordnare sammankallar
Styrgrupp	1-9	Ca 4 möten per år	Styrgruppen

			sammankallar
Verksamhetsplan	1-9	Våren 2021	Samordnare
Verksamhetsberättelse	1-9	Första halvåret 2022	Samordnare
Plan för uppföljning av verksamheten 2020/2021	1-9	1:a kvalitetsgranskningen första halvåret 2022	Ansvarig ej utsedd – lyfta frågan till styrgrupp 25/2

9

Överenskommelse personer med psykisk funktionsnedsättning

Slutförslag

Överenskommelse om samarbete mellan
kommunerna i Jämtlands län och
Region Jämtland Härjedalen
gällande personer med psykiska
funktionsnedsättningar

2021 - 2023

Version 4.0

Överenskommelsen fastställdes ursprungligen av resp kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige (nuvarande regionfullmäktige) under 2014/2016.

Reviderad upplaga fastställs av den regionala samverkansarenan SVOM Juni 2021.

Nästa uppdatering planeras år 2023-2024

Innehåll

Inledning.....	4
Syfte.....	5
Målgrupper.....	5
Gemensam inriktning.....	5
Samverkan och ansvarsfördelning.....	6
Gemensamt ansvar.....	6
Handlingsplan för kommunerna i Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen – område psykisk hälsa 2019-2022.....	6
Länsnätverket inom psykisk hälsa.....	6
Stöd till anhöriga.....	7
Utbildning – kompetensöverföring – handledning.....	7
Brukarmedverkan.....	7
Kommunens ansvar.....	8
Regionens ansvar.....	8
Befintliga avtal och överenskommelser.....	9
Förhållningssätt.....	9
Samverkansavtal rörande Hemsjukvård, Habilitering, Hjälpmedel.....	10
Utskrivning från slutenvård.....	10
Överenskommelse gällande riskbruk/missbruk/beroende.....	10
Jämtbus – styrdokument för samverkan, barn och unga.....	10
När samverkan inte fungerar.....	10
Hantering av oenigheter.....	10
Spridning samt särskilda utvecklingsområden.....	11
Uppföljning och utvärdering.....	11
Referenslista.....	12

Inledning

Sedan den 1 januari 2010 är regioner och kommun skyldiga att ha en överenskommelse om samarbete när det gäller personer med psykiska funktionsnedsättningar. Huvudmännens ansvarsfördelning, arbetssätt, samverkan och kommunikationsvägar är viktiga för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda. Regeringen och SKL/SKR har mellan 2012-2017 enats om riktade insatser inom området psykisk hälsa i särskilda överenskommelser. Staten och SK,R har en gemensam målsättning om psykisk hälsa åt alla och att arbetet ska utformas med hänsyn tagen till regeringens mål om att sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. För det krävs att befolkningen erbjuds behovsanpassade och effektiva insatser av god kvalitet, såväl vad gäller förebyggande och främjande insatser som medicinsk behandling och sociala insatser. Sådana insatser ska vara jämlika, jämställda och tillgängliga. Regeringen och SKR är överens om vikten av att regioner och kommuner arbetar i enlighet med en gemensam överenskommelse enligt 5 kap. 8 a § socialtjänstlagen, SoL, (2001:453) och 8 a § hälso- och sjukvårdslagen, HSL, (2017:30).

Överenskommelsen ska följa de områden Socialstyrelsen anger i sitt meddelandeblad nr 1/2010:

- Vilka målgrupper som omfattas
- Gemensamma mål för landstingens och kommunernas verksamheter
- Rutiner för samarbete kring enskilda personer med psykiska funktionsnedsättningar
- Hur individuella planer ska upprättas, (samordnade individuella planer, SIP) för individer som har behov av insatser från både hälso- och sjukvården och socialtjänsten enligt 3 f § HSL och 2 kap. 7 § SoL
- Ansvarsfördelningen på området där gemensamma insatser krävs

Flera stora förändringar är beslutade eller under utredning, exempelvis:

- **Sammanhållen god och nära vård för barn och unga i hela landet.** Syftet att nå upp till en mer likvärdig vård för både fysisk och psykisk hälsa, inklusive förebyggande och hälsofrämjande insatser för barn och unga med närstående redovisas senast den 1 maj 2021. Arbetet med att främja utvecklingen av en sammanhållen god och nära vård för barn och unga med bland annat psykisk ohälsa ska samtidigt delredovisas. Övriga delar av uppdraget redovisas senast den 1 oktober 2021.
- **Nationell kunskapsstyrning:** Utveckling av bla område psykisk hälsa med målet stärkt samverkan genom lokala programområden. Kunskapsstyrningsarbetet bedrivs i flera nivåer genom *NPO Nationella programområdet för psykisk hälsa*, *RPO (Regionalt programområde)* samt *LPO (Lokalt programområde)*.
- **Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag SOU 2020:47:** Utredningen Framtidens socialtjänst lämnar förslag som tillsammans skapar förutsättningar för en hållbar socialtjänst. Utredningen remissbehandlas fram till februari 2021. Lagstiftningen därefter kommer kunna påverka huvudmännens samverkan inom området.
- **Samsjuklighetsutredningen Dir. 2020:68:** Med syfte att ge förslag som ska skapa förutsättningar för att personer med samsjuklighet erbjuds en samordnad, behovsanpassad och personcentrerad vård och omsorg och får tillgång till de medicinska, farmakologiska, psykiatriska och sociala insatser som de är i behov av. Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2021
- **Vård och stöd vid missbruk och beroende – Stöd för styrning och ledning(Socialstyrelsen 2015).** Riktlinjer som förtydligar hur socialtjänsten och hälso- och sjukvårdens verksamhet kan samarbeta kring målgruppen.
- **Betänkandet Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen (SOU 2018:88)** förslag för att få till stånd mer ändamålsenliga insatser inom LSS och för att skapa en långsiktig hållbar utveckling av insatsen personlig assistans. Utredningen remissbehandlades fram till november 2020.
- **Samordnad utveckling för god och nära vård S 2017:01**
 - God och nära vård – En gemensam färdplan och målbild, SOU 2017:53
 - God och när vård – En primärvårdsreform, SOU 2018:39
 - God och nära vård – Vård i samverkan, SOU2019:29
 - God och nära vård – En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem. SOU 2020:19
 - God och nära vård – Rätt stöd till psykisk hälsa. SOU 2021:6Alla delbetänkanden kan komma att påverka huvudmännens samverkan inom området.
- **Gemensam plan för hälso- och sjukvård på den gemensamma vårdnivån primärvård i länet ska tas fram till 2022-01-01.** SVOM gav 2020 till Fredagsgruppen uppdrag att ta fram former för hur

en god och nära vård ska utvecklas i länet. Planen ska ta hänsyn till övriga överenskommelser och kommer att publiceras på www.regionjh.se/samverkan.

Länkar för information om utvecklingsinsatser, betänkanden och utredningar anges i [referenslista](#)

Mot bakgrund av att flera större förändringar från nationell och regional nivå är på gång har denna revidering gjorts med medvetenhet om att ny revidering kommer att behöva göras inom något år.

Syfte

Syftet med överenskommelsen är att stärka samverkan och belysa ansvarsförhållanden inom och mellan regionen och kommunerna för att bättre tillgodose behovet av vård, stöd och behandling för personer med psykisk funktionsnedsättning. Överenskommelsen ska lägga grunden för ett långsiktigt samarbete till nytta för personer med psykisk funktionsnedsättning.

Människor som berörs av psykiska funktionsnedsättningar ska få en god (jämlig, säker, effektiv, hälsoinriktad, personcentrerad, tillgänglig och kunskapsbaserad) vård och socialtjänst.

Målgrupper

Målgruppen består av barn, unga och vuxna med psykiska funktionsnedsättningar.
Definitioner i Socialstyrelsens termbank:

- Funktionsnedsättning är en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga
- Funktionshinder är den begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen

Särskilda fokusgrupper att beakta:

Anges i mål för gemensam hälso- och sjukvårdspolitik och är flyktingar, samer, homo- och bisexuella, trans- och queer-personer (HBTQI).

Målgrupper med behov som förutsätter samordnade och samtidiga insatser mellan olika aktörer är särskilt viktiga att uppmärksamma. Frågeställningarna kan spänna över olika kunskapsområden och flera verksamheter kan vara inblandade. Som exempel kan nämnas personcenterade vård- och stödinsatser vid samsjuklighet i form av missbruk och beroende och annan psykiatrisk diagnos eller närliggande tillstånd samt somatisk sjukdom hos person med psykisk funktionsnedsättning.

Även anhöriga och närstående ingår som målgrupp i denna överenskommelse.

Gemensam inriktning

I Jämtlands län finns för åren 2014-2025 ”Mål för gemensam hälso- och sjukvårdspolitik” vilka har antagits av länets kommuner och landstinget (nuvarande Region Jämtland Härjedalen). Överenskommelsen följer angivna mål i gemensam hälso- och sjukvårdspolitik:

- Förbättrad psykisk hälsa
- Hälsofrämjande och trygghetskapande levnadsvillkor
- Tillgänglig och samordnad hälso- och sjukvård

Sociala vård- och omsorgsgruppen, SVOM, har beslutat om följande mål i omställningsarbetet mot en god och nära vård i länet:

- Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner tar gemensamt ansvar för vårdnivån primärvård i länet
- Regionens specialiserade vårds samarbete med länets primärvård ska utvecklas med god vård och nära vård för länets medborgare i fokus – personcentrering
- Hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande arbete är också ett gemensamt ansvar mellan huvudmännen

Beslut om att gemensamt arbeta i enlighet med Kunskapsstyrningens mål:

De nationella vård- och insatsprogrammen för psykisk ohälsa ska tillsammans med insatser för att stödja implementering, öka användningen av evidens- och erfarenhetsbaserad kunskap i mötet mellan personal och individ.

Samverkan och ansvarsfördelning

Gemensamt ansvar

Denna överenskommelse ska lyfta och göra känd redan fastslagen inriktning enligt ovan utifrån personens/brukarens/individens fokus - personcentrering:

- målgruppens specifika behov ska inkluderas i övriga överenskommelser om samverkan tex i pågående arbete med lokala primärvårdsplaner.
- insatser till individer ska inte ska försvåras eller påverkas av ansvarsgränser.
- de insatser som kommunerna och region Jämtland Härjedalen erbjuder ska vara utformade i enlighet med nationella riktlinjer och evidensbaserad praktik.
- alla som är i behov ska få så kvalitativa och effektiva behandlings- och rehabiliteringsinsatser som möjligt. Insatserna ska bygga på en utvecklad vårdkedja där ansvarsfördelningen är tydlig och där personal har kompetens i enlighet med tillgänglig kunskap.
- brukarinflytandet ska förstärkas och samverkan mellan de olika aktörerna ska präglas av ständigt förbättringsarbete.

Handlingsplan för kommunerna i Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen – område psykisk hälsa 2019-2022

Aktuell handlingsplan i Jämtlands län är gällande under perioden 2019-2022, den innehåller både kortsiktiga och långsiktiga mål inom området psykisk hälsa. *Handlingsplan för kommunerna i Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen – område psykisk hälsa* tas fram av Länsnätverk för psykisk hälsa och godkänns i Barnarenan och SVOM.

Handlingsplanen utgör ett komplement till denna överenskommelse och ska ta tillvara och utveckla den kompetens som finns regionalt och lokalt för att främja utvecklingen av en mer långsiktig struktur för kunskapsförsörjning. **Handlingsplanen ska innehålla mätbara mål som har sin utgångspunkt i mål och utvecklingsområden som framgår av denna överenskommelse. Målen och aktiviteterna i handlingsplanen ska följas upp fortlöpande och vid årlig revidering av handlingsplanen.**

Länsnätverket inom psykisk hälsa

Länsnätverket utgör en länk mellan länets 8 kommuner (Berg, Östersund, Krokoms, Härjedalen, Åre, Strömsund, Ragunda, Bräcke), Region Jämtland Härjedalen och den nationella nivån. Representanter i länsnätverket är

tjänstemän från Region Jämtland Härjedalen och tjänstemän från kommunerna, Samordningsförbundet Jämtland samt företrädare för regionala brukarorganisationer.

Länsnätverket har i **uppdrag att ta fram och följa upp handlingsplan psykisk hälsa, samt suicidpreventiv plan.**

Stöd till anhöriga

Vård och stöd till personer med funktionsnedsättning i någon form innefattar även stöd till anhöriga och närstående. Anhöriga, inte minst barn, kan ha behov av hjälp och stöd. Barn har rätt till skydd mot våld, rätt till utbildning och rätt till social trygghet. Barn ska få uttrycka sin mening, bli lyssnade på och behandlas med respekt. I alla situationer där professionella möter personer som är föräldrar eller lever med barn, måste barns och ungas situation särskilt uppmärksammas och deras rättigheter, behov av hjälp och stöd tillgodoses. Stödet kan ges via föräldrarna eller direkt till barnet.

Anhörigas delaktighet är viktigt i både kommunernas och i regionens stöd till individerna – men extra viktigt blir det när individerna har insatser från både kommun och region. I samverkan kring individerna ska anhörigas behov av information, stöd och delaktighet uppmärksammas.

Utbildning – kompetensöverföring – handledning

Utbildningsinsatser till personal som krävs för att kunna ge rätt insatser, hantera, förhålla sig till och bemöta behov hos enskild individ är alltid huvudmannens eget ansvar.

Kompetensöverföring som är nödvändig och viktig för att respektive huvudman skall kunna fullgöra sina insatser till individen, skall lämnas och överföras på ett sådant sätt att det inte kränker individen. Den skall ges så den gynnar, stärker och stödjer individ och personal i den miljö och de förutsättningar som råder.

Handledning till enskild personal eller personalgrupp är alltid ett arbetsgivaransvar som åligger respektive huvudman för att klara sina arbetsuppgifter. Dock kan huvudmännen i enskilda fall bedöma värdet av gemensam handledning i ett ärende, som nödvändigt och bästa lösningen. Det är i detta fall ett chefsansvar mellan kommun och Region Jämtland Härjedalen att lösa kostnadsfrågor i samband med delad handledning.

Brukarmedverkan

Huvudmännen ska var för sig och i samverkan se brukarinflytande som en naturlig del av all verksamhet som riktar sig mot personer med psykiska funktionsnedsättningar. Brukare skall erbjudas deltagande och inflytande i såväl mellanmännsliga relationer (på individnivå) som i övergripande stödstrukturer.

Kommunerna och regionen ska arbeta för att om möjligt tillskapa lokala brukarråd.

Ett gott exempel är Dialogforum som har bildats i Östersunds kommuns Vård- och omsorgsnämnd där ett flertal brukarorganisationer som företräder personer med psykisk funktionsnedsättning, neuropsykiatriska funktionsvariationer och intellektuella funktionsnedsättningar deltar. Därutöver deltar också tjänstepersoner och förtroendevalda inom Vård- och omsorgsnämnden.

Alla verksamma brukar-, patient- och anhörigföreningar inom Psykisk hälsa (missbruk, beroende samt psykiska och neuropsykiatriska funktionsvariationer) i Jämtlands län finns samlade under en paraplyorganisation JLB-NSPH Jämtland Härjedalen (NSPH nationell samverkan psykisk hälsa). Varje brukar-, patient- och anhörigförening väljer in representant/er att ingå i styrelsen. Endast personer som har egen erfarenhet eller erfarenhet som anhörig inom Psykisk hälsa, är valbar till styrelsen.

Brukarmedverkan och inflytande är viktigt i processer inom området psykisk hälsa i Jämtlands län och brukarorganisationer ska ses som en viktig samarbetspart. Brukarmedverkan och inflytande behövs på tre nivåer: strategisk nivå, enhetsnivå samt individnivå och kräver en struktur och långsiktig strategi. Resurser behöver vara avsatta för att möjliggöra brukarmedverkan. JLB-NSPH Jämtland Härjedalen har förklarat sin vilja att på alla nivåer bidra med erfarenhetskunskaper.

Brukarrörelsen driver införande av framtaga verktyg/metoder för att tillvarata brukarens egna erfarenheter. Bland dessa finns exempelvis återhämtningsmetoder, studiecirkel, peer support, patientforum, Bisam-samordnare, brukarrevision, partssammansatta kvalitetsteam, värdecaféer och erfarenhetsbaserad handledning.

Hjärnkolls antistigma arbete behöver involveras i större utsträckning. Brukare, patienter och anhöriga med erfarenhet av psykisk funktionsnedsättning upplever fortfarande ett diskriminerande förhållningssätt inom vård och omsorg.

Tillgänglighetsrådet i Jämtland Härjedalen är en samrådsgrupp för frågor som rör funktionshinder och personer med funktionsnedsättning i Jämtlands län. Rådet består av valda representanter från funktionshinderrörelsen, Region Jämtland Härjedalen, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Rådets uppgifter är att bevaka frågorna i enlighet med gällande lagar, regler och förordningar för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet i länet, följa forskning och utveckling inom området, framföra önskemål och motivera behovet av förändring hos berörd huvudman m.m. Lokala tillgänglighetsråd finns i respektive kommun. Psykiska funktionshinder bör i högre grad involveras och belysas utifrån tillgänglighetsperspektiv.

Kommunens ansvar

Kommunernas socialtjänst ansvarar primärt för insatser enligt socialtjänstlagen/SoL (2001:453), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade/LSS (1993:387), lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga/LVU (1990:52) samt lagen om vård av missbrukare i vissa fall/LVM (1988:870).

Kommunens socialtjänst har det yttersta ansvaret för att människor som bor eller vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Det kan handla om ekonomiskt bistånd, råd och stöd till enskilda, boende och andra insatser enligt SoL eller insatser enligt LSS till personer som omfattas av lagens personkretsar.

Socialtjänsten har också skyldighet att bedriva förebyggande och uppsökande verksamhet och på olika sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden i kommunen. Det kan till exempel handla om att erbjuda information, råd och stöd eller andra psykosociala insatser till särskilt sårbara grupper eller till enskilda individer. Det innebär också att samverka med andra myndigheter och samhällsorgan, med olika aktörer inom civilsamhället och den idéburna sektorn.

Elevhälsa

För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator.

Hälso- och sjukvård i kommunerna

Hälso- och sjukvårdslagen reglerar ansvaret för hälso- och sjukvården. Kommunerna ansvarar för hälso- och sjukvården på särskilda boenden, boenden med särskild service för vuxna enligt LSS, i dagverksamheter. Kommunerna ansvarar för hemsjukvård i ordinärt boende upp till sjukvårdsnivå och inkluderar habilitering/rehabilitering och hjälpmedel enligt avtal med Region Jämtland Härjedalen.

Avtalen finns publicerade på www.regionjh.se/samverkan.

Regionens ansvar

Enligt Hälso- och sjukvårdslagen, HSL (2017:30) ska regionen erbjuda kompetent och effektiv hälso- och sjukvård samt bidra till att skapa förutsättningar för god hälsa.

Vårdnivån primärvård i länet står för första linjens hälso- och sjukvård för somatisk vård och psykisk ohälsa hos vuxna. Som sådan är hälsocentralerna strategiskt placerade för screening och tidiga interventioner vid psykisk funktionsnedsättning, även om detta också kan ske inom Regionens övriga vårdenheter. Utifrån behov kan

patienter remitteras vidare till specialistsjukvård.

Vuxenpsykiatrians ansvarar för att fullgöra Region Jämtland Härjedalens sjukvårdsuppdrag avseende specialistpsykiatrisk, slutenvård samt öppenvård för Jämtlands läns invånare, personer över 18 år.

- Akut psykiatri – tillhandahålla akutmottagning och vårdplatser i heldygnsvård.
- Allmän psykiatri – tillhandahålla öppenvård och heldygnsvård.
- Beroendevård - tillhandahålla heldygnsvård för abstinensbehandling och avgiftning för patienter med beroendeproblematik samt öppenvård
- Ansvar för Tvångsvård enligt Lagen om psykiatrisk tvångsvård, LPT, (1991:1128) och Lagen om rättspsykiatrisk tvångsvård, LRV, (1991:1129).

Chefsöverläkaren ansvarar för att upprätta en samordnad vårdplan tillsammans med patient och aktuella aktörer som ska ansvara för insatserna. Beslut om tvångsvård fattas i Förvaltningsrätten. Det är viktigt att samarbetet med vårdplanen startar i god tid före planerad utskrivning till öppen vårdform.

Samt tillhandahålla heldygnsvård för barn och unga under 18 år med behov av tvångsvård eller vård för suicidnära beteende, i samverkan med barn och ungdomspsykiatri.

För barn upp till 18 år är Barn och ungdomspsykiatri, BUP första linjen för psykisk ohälsa, tillsammans med Ungdomsmottagningarna som har visst första linjeuppdrag för psykisk ohälsa för ungdomar ålder 13-23 år. Barn och ungdomshabiliteringen, BUH ansvarar för att fullgöra Region Jämtland Härjedalens sjukvårdsuppdrag för Jämtlands län avseende habilitering för barn och ungdomar. Åldersgränsen är 0-17.99 år gällande medicinsk vård och 0-20.99 år gällande råd och stöd (LSS 9.1). För mer information angående samverkan för barn och unga i behov av särskilt stöd hänvisas till länsöverenskommelsen *Jämtbus*.

Befintliga avtal och överenskommelser

Förhållningssätt

Förhållningssättet gentemot målgruppen präglas av att parterna tillsammans med individen utformar ett stöd som ökar individens möjlighet till ett självständigt och meningsfullt liv

- utformar stödet så att personens egenmakt stärks, det vill säga att öka färdighet att ta kontroll och ansvar över sitt liv
- har ett gott bemötande mot brukare och anhöriga

Förhållningssättet mellan parterna ska präglas av att

- vi ska ha respekt för varandras uppdrag
- vi har förtroende för varandras kompetens
- vi litar på att alla gör sitt bästa
- vi är lojala mot fattade beslut och gällande rutiner
- vi pratar inte illa om varandra
- vi förfogar över egna resurser vilket innebär att vi inte lovar insatser hos annan huvudman

Samverkansavtal rörande Hemsjukvård, Habilitering, Hjälpmedel

Kommunerna i Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen har en gemensam ambition att ge invånarna en god vård och omsorg med hög kvalitet oberoende av organisation och oavsett vem som bär kostnadsansvaret. Ansvaret fördelas i avtal som finns publicerade på samverkanssidan (www.regionjh.se/samverkan)

Utskrivning från slutenvård

Lag om samverkan vid utskrivning från slutenvård, SFS 2017:612, trädde i kraft 2018-01-01. Syftet med lagen är att främja en god vård och socialtjänst av god kvalitet för enskilda som efter utskrivning från slutenvård behöver insatser från socialtjänsten, den kommunala hälso- och sjukvården eller den regionfinansierade sjukvården. Parterna har ett gemensamt ansvar för trygga och säkra övergångar i vården. Samverkan genom hela vårdkedjan säkerställer att personen får socialtjänst och hälso- och sjukvård på rätt nivå och utifrån sitt individuella behov. Parternas ansvar för olika personer beskrivs i *Samverkansavtalet*. Det finns gemensamt framtagna Riktlinjer för samarbete vid in- och utskrivning av patienter i slutenvården

Överenskommelse gällande riskbruk/missbruk/beroende

Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner har sedan 2011 en gemensam *länsövergripande överenskommelse gällande riskbruk, missbruks- och beroendevården i länet*. Överenskommelsen reglerar ansvar, roller och samverkan mellan Jämtlands läns kommuner och Region Jämtland Härjedalen beträffande riskbruk, missbruk och beroende. Överenskommelsen bygger på ”Vård och stöd vid missbruk och beroende – Stöd för styrning och ledning” (Socialstyrelsen 2015). Riktlinjerna förtydligar hur socialtjänsten och hälso- och sjukvårdens verksamhet kan samarbeta kring målgruppen.

Sedan hösten 2006 pågår en *kraftsamling i länet – Mobilisering mot droger*. Initiativet kommer från den politiska ledningen från såväl kommuner som Region Jämtland Härjedalen tillsammans med polismyndigheten. Mobilisering mot droger omfattar hela kedjan från förebyggande insatser till vård och behandling för personer med missbruksproblem.

Jämtbus – styrdokument för samverkan, barn och unga

För barn och unga med behov av särskilt stöd finns en särskild överenskommelse om regional samverkan i Jämtlands län – *Jämtbus* – vilken innefattar alla barn med eller utan någon form av funktionsnedsättning. Överenskommelsen omfattar all hälso- och sjukvård samt kommunal verksamhet som på något sätt arbetar med barn och unga och där huvudmannaskapet utgår från ett offentligt uppdrag enligt lagstiftningen. Detta innebär att även enskilda verksamheter oavsett huvudman omfattas av riktlinjerna i samverkansdokumentet såsom t.ex. fristående skolor, enskilda förskolor, upphandlade verksamheter m.fl. Som komplement till Jämtbus finns överenskommelser och riktlinjer som på ett mer detaljerat plan beskriver samverkan i olika delar.

När samverkan inte fungerar

Hantering av oenigheter

Organisationsgränserna ska inte vara något hinder för att ge den enskilde den vård och omsorg som behövs. Den enskilde får aldrig bli drabbad av oenighet mellan huvudmännen. Ansvarig att så sker är den huvudman som i det aktuella fallet bedriver vården.

Om en part anser att överenskommelsen inte följs skall detta i första hand lösas genom dialog mellan chefer på motsvarande nivå i kommunen och region. Vid eventuellt fortsatt oenighet eller behov av tolkning av innehållet i överenskommelsen lyfts detta i nuvarande samverkansarenor; L-IFO

och/eller Fredagsgruppen och eventuellt sedan till SVOM.

Spridning samt särskilda utvecklingsområden

Parterna är överens om att innehållet i denna överenskommelse sprids och förankras bland berörda medarbetare inom respektive organisation och med brukarorganisationerna.

Särskilda utvecklingsområden från Socialstyrelsens meddelandeblad 1/2010 för Huvudmännen att beakta i kommande arbete:

- Ansvar för boende för vissa personer med psykisk funktionsnedsättning där särskilda arrangemang kan behövas för att tillgodose deras behov av en fungerande boendelösning.
- Ansvar för sysselsättning och arbetsrehabilitering i samverkan mellan region, kommun, skola, försäkringskassa och arbetsförmedling för att personer med psykiska funktionsnedsättningar ska få tillgång till meningsfull sysselsättning och aktiv arbetsrehabilitering som kan leda till utbildning eller arbete.
- Ansvar för hjälpmedel – hjälpmedel samt kompetens kring hjälpmedel för bl.a. personer med kognitiva funktionsnedsättningar är ett eftersatt område.

Uppföljning och utvärdering

Denna överenskommelse sträcker sig fram till 2023. Revidering kan komma att behövas tidigare på grund av de lokala, regionala och nationella initiativ som pågår.

Uppföljning av samverkan enligt denna överenskommelse ska ske årligen genom initiativ i samverkansarenor, L-IFO och/eller Fredagsgruppen och rapporteras till SVOM.

Sociala vård- och omsorgsgruppen, SVOMs roll inom psykisk hälsa och funktionsnedsättning är:

- Medverka till att det finns en tydlig och övergripande ansvarsfördelning för tidig upptäckt, förebyggande verksamhet samt vård och behandling utifrån aktuella riktlinjer, föreskrifter och lagstiftning
- Verka för att identifierade problemområden på länsövergripande nivå, mellan huvudmän och internt inom respektive organisation, blir belysta och föremål för utredning och åtgärd.

Länsnätverkets uppföljning av Handlingsplan för psykisk hälsa och suicidpreventiva planen ska rapporteras till SVOM.

Vård och stöd för den enskilde ska systematiskt följas upp av respektive huvudman utifrån aktuell lagstiftning.

Referenslista

Socialstyrelsens meddelandeblad nr 1/2010

[Överenskommelser om samarbete - Meddelandeblad \(socialstyrelsen.se\)](#)

Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag SOU 2020:47

[Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag - Regeringen.se](#)

En sammanhållen god och nära vård för barn och unga

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/kommittedirektiv/2019/12/dir.-201993/>

Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen (SOU 2018:88)

[Översyn av insatser enligt LSS - Regeringen.se](#)

Samsjuklighetsutredningen Dir. 2020:68

[Samordnade insatser vid samsjuklighet i form av missbruk och beroende och annan psykiatrisk diagnos eller närliggande tillstånd - Regeringen.se](#)

Vägledning om brukarinflytande inom socialtjänst, psykiatri och missbruks- och beroendevård. Vägledningen riktar sig i första hand till personal inom socialtjänsten, psykiatrin samt missbruks- och beroendevården, men kan även användas av brukarorganisationer.

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/vagledning/2013-5-5.pdf>

Samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård SoU 2015:20,

[Lag \(2017:612\) om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård Svensk författningssamling 2017:2017:612 t.o.m. SFS 2019:979 - Riksdagen](#)

Nära vård: För att kommunens och regionens hälso- och sjukvård och socialtjänsten ska vara fortsatt effektiv och av hög kvalitet och kunna möta den demografiska utvecklingen och invånarnas behov på ett bättre sätt, krävs en omställning i hela vårdkedjan. Kärnan i Nära vård är ett personcentrerat arbetssätt som utgår från individens behov och förutsättningar (Källa: Sveriges kommuner och landsting, SKR)

Mål för gemensam hälso- och sjukvårdspolitik

<https://diariet.regionjh.se/diariet/files/6dd803bc-b03e-4fe5-a5f3-9eb69230cc3c.pdf>

Samverkanssidan <https://regionjh.se/samverkan> samlade avtal och överenskommelser mellan Region Jämtland Härjedalen och kommunerna i Jämtlands län exempelvis

- SIP Samordnad individuell plan
- Samverkansavtal Hemsjukvård, Habilitering, Hjälpmedel, Utskrivning från slutenvård
- Avtal och överenskommelser Psykisk hälsa bla Handlingsplan för kommunerna i Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen – område psykisk hälsa
- Avtal och överenskommelser Barn och Unga bla Jämtbus, Barnkonventinen mfl
- Länsövergripande överenskommelse gällande riskbruk, missbruks- och beroendevården i länet.
- Riktlinjer för samarbete vid in- och utskrivning av patienter i slutenvården
- SIP Samordnad individuell plan

Kraftsamling i länet – Mobilisering mot droger. [Hem - Mobilisering mot droger – för god psykisk hälsa!](#)

Barnahus samverkan för barn som misstänkts vara utsatta för brott [Barnahus Jämtlands län \(barnahusjamtlandslan.se\)](#)

JLB-NSPH Jämtland Härjedalen www.jlbz.se Jämtlands läns brukarråd

NPO – nationellt programområde psykisk hälsa

[NPO psykisk hälsa - Kunskapsstyrning \(kunskapsstyrningvard.se\)](#)

10

Fördelning av stimulansmedel till länsnivå inom område psykisk hälsa 2021

Regional utvecklingsförvaltning
Catrine Skoglund
Jan Persson

Beslutsunderlag angående läns gemensamma medel inom ramen för nationell satsning om psykisk hälsa

Bakgrund

Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har sedan 2015 slutit överenskommelser om psykisk hälsa. Regeringen och SKR är överens om att det långsiktiga arbetet med att stimulera en kraftfull utveckling av insatser för att främja psykisk hälsa, tidigt möta psykisk ohälsa och att ge effektiv vård och stöd till personer med allvarlig problematik, som pågått i Sverige de senaste åren behöver fortsätta. Regeringen och SKR är vidare överens om att de behövs tydliga incitament till förändring men också utrymme att genom lokala anpassningar utnyttja stimulansmedlen på mest effektiva sätt. Främjande och förebyggande insatser ska utnyttjas för att motverka ökad psykisk ohälsa samtidigt som personer med allvarlig och komplexa tillstånd ska få vård och stöd baserad på bästa tillgängliga kunskap.

Regionernas och kommunernas arbete inom ramen för överenskommelsen ska så långt det är möjligt utgå från bästa tillgängliga kunskap och Socialstyrelsens, Folkhälsomyndigheten och andra berörda myndigheters framtagna kunskap. Snabbt införande av ny kunskap och systematiskt arbete med att använda bästa tillgängliga kunskap och effektiva arbetssätt innebär bättre resultat av vård och stöd och därmed minskat lidande men också effektivare resursanvändning. Ambitionen är att åstadkomma långsiktiga hållbara resultat genom att statens och huvudmännens insatser är samordnade och förstärker varandra.

Det finns tre syften med årets överenskommelse:

1. Stödja ett fortsatt utvecklingsarbete utifrån de lokala och regionala handlingsplaner som tagits fram i enlighet med 2016–2018 års överenskommelser.
2. Bidra till bättre förutsättningar för regioner och kommuner att arbeta utifrån bästa tillgängliga kunskap.
3. Initiera eller utveckla särskilda vårdformer och effektiva målgruppsanpassade insatser som regeringen och SKR är överens om inom ramen för denna överenskommelse, för att förebygga psykisk ohälsa och öka tillgängligheten och kvaliteten i vården för de som redan drabbats.

Överenskommelsen för 2021 omfattar totalt 1 680 Mkr. Merparten av medlen fördelas till kommuner och regioner.

Till länen:

1. 200 Mkr fördelas till länen för insatser för personer med samsjuklighet. Medlen utbetalas till den aktör som regionen och länets kommuner anger med fördelningsnyckel 5 Mkr per län och resten fördelat efter befolkningens mängd.
2. 24 Mkr fördelas till länen för insatser för stärkt brukarmedverkan. Medlen fördelas med 1 Mkr per län förutom de tre storstadslänen som får vardera 2 Mkr.
3. 200 Mkr fördelas till länen för suicidprevention
4. 150 Mkr fördelas till länen för ungdomsmottagningar. Medlen fördelas utifrån andel av befolkningen som är 0–25 år i respektive region.

Krav för att få behålla medlen

I enlighet med överenskommelsen mellan regeringen och SKR om insatser inom området psykisk

hälsa 2021–2022, har Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen tillsammans med SKR tagit fram ett frågeunderlag för redovisning av insatser som genomförs år 2021.

Frågorna som kommer att ställas till kommuner och regioner handlar om aktiviteter, effekter, användning av stimulansmedel och måluppfyllelse. Frågor handlar också om insatser som fortlevt utan stimulansmedel under 2021. Till det kommer frågor om organisationernas kapacitet och andra omständigheter med särskild betydelse för att möta de behov som finns inom området psykisk hälsa.

Mer precisa frågor samt enkäter kommer att presenteras i ett senare skede.

Rapportering läns gemensamma medel

Samordnarna Jan Persson och Catrine Skoglund samordnar återrapporteringen.

1. Stärkt samverkan för personer med samsjuklighet, samordnarna rapporterar
2. Insatser för stärkt brukarmedverkan, samordnarna rapporterar
3. Suicidprevention, samordnarna rapporterar
4. Ungdomsmottagningen, enhetschef ungdomsmottagningen rapporterar

För Jämtlands län innebär denna överenskommelse att följande medel kommer att erhållas.

	2021
Syfte	Belopp kronor
I Stärkt samverkan för personer med samsjuklighet	6 199 701, 00
II Insatser för stärkt brukarmedverkan	1 000 000, 00
III Suicidprevention	2 525 124, 00
IV Ungdomsmottagningen	1 797 459, 00
TOTALT	11 522 848, 00

Del I: Stärkt samverkan för personer som har behov av insatser från flera huvudmän

Rekvireras av Region Jämtland Härjedalen, Förvaltningsområde Regional utveckling, Område Valfärd, klimat och kompetens	
Aktiviteter för att stärka samverkan	6 199 701, 00

Stimulansmedlen förslås fördelas inom följande områden:

- Regional samordning
- Stärka barn och ungas psykiska hälsa
- Förbättra omhändertagandet av personer med lindrig psykisk ohälsa
- Förbättra omhändertagandet av särskilt utsatta grupper
- Stärka äldres psykiska hälsa
- Psykisk hälsa kopplat till Coronapandemin

Insatser för personer med samsjuklighet prioriteras.

De regionala samordnarna psykisk hälsa föreslås att få i uppdrag att ta fram förslag på hur medlen ska användas inom ramen för ovan angivna områden och presentera det för LIFO och Fredagsgruppen för förankring.

Exempel på aktiviteter (preliminära)

<i>Målområdet</i>	<i>Aktiviteter</i>
Regional samordning	Lön och administration för regional samordning ”uppdrag psykisk hälsa” 2022 inkl. aktiviteter kopplat till uppdraget
Stärka barn och ungas psykiska hälsa	Utredning kring möjligheter för en integrerad verksamhet för barn och unga med alkohol- och drogproblematik i Jämtlands län Utbildningar Stärka barnrättsarbetet i region/kommun Utlysning/beviljande av lokala samverkansprojekt/aktiviteter
Förbättra omhändertagandet av personer med lindrig psykisk ohälsa	Preventiva insatser i samverkan mellan regionen och kommunerna. Utlysning/beviljande av lokala samverkansprojekt/aktiviteter
Förbättra omhändertagandet av särskilt utsatta grupper	Aktiviteter kopplat till personer med samsjuklighet Aktiviteter kopplat till samernas psykiska hälsa Aktiviteter kopplat till HBTQI Uppföljning/fortbildning samordnad individuell plan, SIP Utlysning/beviljande av lokala samverkansprojekt/aktiviteter
Stärka äldres psykiska hälsa	Utbildningar Utlysning/beviljande av lokala samverkansprojekt/aktiviteter
Psykisk hälsa kopplat till Coronapandemin	Arbete/insatser för att motverka psykisk ohälsa kopplat till Coronapandemins följeffekter. Utlysning/beviljande av lokala samverkansprojekt/aktiviteter

Del II: Insatser för stärkt brukarmedverkan

Rekvireras av Region Jämtland Härjedalen, Förvaltningsområde Regional utveckling	
Aktiviteter för att stärkt brukarmedverkan	1 000 000 kr

Stimulansmedlen föreslås fördelas inom följande område:

- Insatser/föreningsbidrag för stärkt brukarmedverkan

De regionala samordnarna psykisk hälsa föreslås att få i uppdrag att ta fram förslag på hur medlen ska användas och presentera det för LIFO och Fredagsgruppen för förankring.

Föreslagna aktiviteter

Dialog planeras med brukarorganisationer och andra intressenter samt tjänstemän inom region och kommun i syfte att ta fram en plan för hur brukarmiljonen bäst nyttjas för att uppnå optimal brukarmedverkan.

Del III: Suicidprevention

Rekvireras av Region Jämtland Härjedalen, Förvaltningsområde Regional utveckling	
Aktiviteter för stärkt suicidprevention	2 525 124, 00

Stimulansmedlen föreslås fördelas inom följande målområden:

- Suicidpreventiv samordning
- Utåtriktat arbete och utbildningsinsatser
- Suicidprevention kopplat till Coronapandemin

De regionala samordnarna psykisk hälsa föreslås att få i uppdrag att ta fram förslag på hur medlen ska användas och presentera det för LIFO och Fredagsgruppen för förankring.

Exempel på aktiviteter (preliminära)

Målområde	Aktivitet
Suicidpreventiv samordning	0,5 tjänst med syfte att stärka kommunernas arbete med suicidprevention/den suicidpreventiva handlingsplanen (inkl. resor etcetera). 1 års anställning (2021–2022) Resursen har sin placering inom Region Jämtland Härjedalen, Förvaltningsområde Regional utveckling. Nära samarbete ska ske med den resurs som arbetar mot Region Jämtland Härjedalen samt de regionala samordnarna för uppdrag psykisk hälsa. 1,0 tjänst med syfte att stärka regionens arbete med suicidprevention/den suicidpreventiva handlingsplanen (inkl. resor etcetera). 1 års anställning (2021–2022). Resursen har sin placering inom Region Jämtland Härjedalen, Förvaltningsområde hälso- och sjukvård. Nära samarbete ska ske med den resurs som arbetar mot länets kommuner samt de regionala samordnarna för uppdrag psykisk hälsa.
Utåtriktat arbete och utbildningsinsatser	Suicidpreventiv konferens samt utåtriktade aktiviteter, ex informationsinsatser Utbildning/fortbildning/manualer exempelvis MHFA, PAX.

	Utbildningsinsats inom Akut omhändertagande av självmordsnära person (AOSP) för personal inom Räddningstjänst, polis, ambulans, och SOS.
Suicidprevention kopplat till Coronapandemin	Aktiviteter kopplat till Coronapandemin/suicidprevention

Del IV: Ungdomsmottagningen

Rekvireras av Region Jämtland Härjedalen, Förvaltningsområde hälso- och sjukvård	
Ungdomsmottagningen	1 797 459,00

Stimulansmedlen förslås fördelas inom följande målområden:

- Utveckla ungdomsmottagningens arbete för att nå hela länets ungdomar

Ungdomsmottagningens enhetschef föreslås att få i uppdrag att ta fram förslag på hur medlen ska användas och presentera det för LIFO för förankring.

Beaktande av barnperspektiv

Enligt Barnkonventionen ska det vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Denna skyldighet gäller alla beslut och åtgärder som direkt eller indirekt påverkar barn.

Barnets rätt till hälsa och barnets hälsotillstånd är centrala vid bedömningen av barnets bästa. Detta gäller såväl barnets fysiska som psykiska hälsa. Genom att föreslå att fördela en del av de nationella statsbidragen 2021 till att stärka barn och ungas psykiska hälsa så riktas en del av insatserna direkt till insatser för barn och unga som lider av psykisk hälsa eller till förebyggande insatser mot psykisk ohälsa.

Barns rätt till välfärd omfattar deras grundläggande materiella, fysiska, utbildningsmässiga och emotionella behov, liksom även deras behov av ömhet och trygghet. I förslaget av fördelningen av medlen för de nationella statsbidragen avser en del av medlen insatser som indirekt kan stödja barnen i deras psykiska välmående. Insatser som kommer deras vårdnadshavare/föräldrar, lärare, andra viktiga vuxna till del och som därigenom också indirekt kan möjliggöra att en bättre omvårdnadsmiljö, skolmiljö eller kunskap vad gäller att skapa förutsättningar för en god psykisk hälsa för barnen.

Artikel 12 i barnkonventionen ger varje barn rätt att uttrycka sina åsikter i varje beslut som berör dem. Genom fördelning av 2020 års statsbidrag för ökad brukarmedverkan tilldelades Tilia, en ideell organisation för ungas psykiska hälsa, medel för projektet "Ungas beställning till samhället". Projektet innebär att totalt tio workshops ska genomföras runt om i länet för att samla in ungas önskemål om förändringar i regionen för psykisk hälsa. Resultatet av dessa kommer under hösten 2021 att sammanställas med konkreta förslag och lämnas över till de regionala samordnarna för psykisk hälsa och framöver ligga till grund för planerade insatser gällande barn och ungas psykiska hälsa.

SVOM föreslås besluta:

- Att godkänna förslag avseende nyttjande av nationella statsbidrag 2021 för psykisk hälsa avseende:
 - stimulansmedel för stärkt samverkan
 - stimulansmedel för suicidpreventivt arbete
 - stimulansmedel för stärkt brukarmedverkan
 - stimulansmedel till ungdomsmottagningen
- Att uppdra till de regionala samordnarna psykisk hälsa att i samråd med Fredagsgruppen och LIFO ansvara för budget/aktiviteter inom ramen för stimulansmedel för stärkt samverkan, suicidprevention och brukarmedverkan.
- Att uppdra till enhetschef inom Ungdomsmottagningen att i samråd med LIFO ansvara för budget/aktiviteter inom ramen för stimulansmedel för ungdomsmottagningen.
- Att de nationella statsbidragen nyttjas under perioden 2021-2022.

I tjänsten

Catrine Skoglund
Regional samordnare psykisk hälsa

Jan Persson
Regional samordnare psykisk hälsa